

‘Shetlandschaap is goed zoals het is’

Ze is zesvoudig Nederlands kampioen wolspinnen en fokt Shetlandschappen. Bij Betty Gijsbertse uit Emst loopt wol als een rode draad door haar leven. Ze is dol op de dubbele vacht die haar schapen produceren. Een bijzondere eigenschap, die ze koestert. “Helaas wordt de Shetland steeds vaker ingekruist met de Merino. Een slechte ontwikkeling in mijn ogen. Ik geef graag tegengas.”

Betty Gijsbertse trekt een takje met bladeren van een boom. Ze heeft meteen de aandacht van haar zeven Shetlandschappen. De dieren staan in de wei en komen belangstellend aangelopen. “Ze zijn dol op deze bladeren”, lacht Betty. Ze houdt de schapen het takje voor en de beestjes beginnen er meteen van te eten. “Mooi hè? Ze zijn zo ontzettend leuk.” Ze praat honderduit over haar kudde. Dat ze de schapen Norit en Sprientje heeft vernoemd naar medicijnen, gewoon voor de grap. En dat Solo het puntje van zijn ene hoorn er per ongeluk heeft afgestoten. “Bij dit ras heeft alleen de ram hoorns. En die kunnen heel groot worden, voor zo’n ram ga je echt wel aan de kant. Onze ram Nobby heeft trouwens geen imposante hoorns. Hij is gecastreerd, een hamel dus.”

Betty Gijsbertse houdt zeven schapen in een wei van 1.500 m².

Ze hurkt neer bij het hek en liefkoost één van haar ooiën. “Hoi scheetje, kom maar hier”, fluistert en ze kriebelt het dier over haar koppie. “Meestal laten Shetlands zich niet knuffelen, ze zijn best schrikkerig. Maar deze hier, Sprientje, komt er soms echt om vragen. Pas kwam ze bijna op schoot zitten. Ik gaf haar een kopmassage en je zag haar oogjes langzaam dichtvallen. Als het een kat zou zijn, had ze zeker gespind.”

Intelligent

De zeven schapen lopen in een wei van 1.500 m². Betty heeft het perceel opgedeeld in twee stukken. Van het grasaanbod kunnen de dieren jaarrond vreten. Eens per jaar maaien Betty en haar man de helft van de weide en voeren dat in de winter. “We hebben alleen aan het eind van de winter soms wat baaltjes

‘In de winter ontstaat er een breuklijn in de vacht’

nodig. Shetlands zijn dwergschapen en eten weinig.”

Ze waardeert de schapen om hun intelligentie, al heeft dat soms ook een nadeel. “Voor elk probleem dat ze tegen komen, bedenken ze een oplossing. Lopen ze in een wei met weinig gras, maar zien ze dat er in de wei ernaast veel staat, dan springen ze als vlooiën over het hek.”

Het ras is verder makkelijk te houden en de dieren zijn vanwege hun formaat goed hanteerbaar. Ook het feit dat ze een dubbele vacht hebben, was voor Betty een reden om Shetlands te houden. Wol loopt als een rode draad door haar leven (zie kader: De Spinkamer). Ze is zelfs zesvoudig Nederlands kampioen wolspinnen.

Tegengas

Ze betreurt het dat sommige fokkers in Nederland het Shetland-schaap inkruisen met andere rassen zoals de Merino. “Ze willen het oorspronkelijke ras ombouwen tot een nieuw ras met enkelvoudige wol. Men denkt dat deze wol zachter is en beter te verwerken. Deze ontwikkeling is zorgelijk, want je verliest hiermee het beste van twee werelden. Bovendien bestaat de kans dat het Shetland-schaap op deze manier de markt wordt uitgeduwd. Ik geef in dit proces graag tegengas! Het oorspronkelijke Shetland-schaap is goed zoals het is.”

Betty is juist groot fan van de dubbele vachtstructuur van het ras. Het bestaat uit twee soorten wol; de onderwol (zacht en fijn) en de dekharen (harig).

In mei en juni plukt Betty de vacht van haar schapen. “In de winter ontstaat er een breuklijn in de vacht. De wol laat dus los en tegelijkertijd groeit er een nieuwe vacht die blijft zitten.”

Ze haalt uit haar werkkamer een grote emmer met musketkleurige wol. Ze trekt er een dot licht bruingrijze wol uit. “Kijk, dit is van mijn schaap Sofietje. Zie je hoe mooi de structuur is? Er zitten bovendien geen losse stukjes wol in, dit noemt men ook wel second cut. Het is daarom goed te verwerken.”

Shetlandschapen hebben een dubbele vacht.

Rammen zijn meestal gehoord.

De Spinkamer

Betty Gijsbertse is een goeroe op het gebied van wolspinnen. Ze heeft een eigen bedrijf ‘De Spinkamer’ en is wolspinner van beroep. Mensen kunnen bij haar terecht voor het volgen van spinlessen. Betty is daarnaast houtbewerker en maakt zelf spintollen. Verder restaureert en verkoopt ze spinnenwielen.

In opdracht verwerkt ze bovendien huisdierenhaar tot wol, denk bijvoorbeeld aan langharige katten of wollige honden. (www.despinkamer.nl)

Door het stoepje houden de schapen hun hoeftjes mooi kort.

Shetlandschapen zijn primitief, alert en intelligent

De dieren zijn klein en kleurrijk.

Second cut ontstaat vaak tijdens het scheren, door de op- en neergaande beweging van het scheerapparaat. Hoe meer ervaren de scheerder is, hoe minder second cut er ontstaat.

Ook enthousiast is Betty over de grote variatie aan kleuren dat het Shetlandschaap kenmerkt. “Het ras telt elf natuurlijke wolkleuren. En dat is voor een spinner natuurlijk geweldig!”

Niet ontwormen

In de acht jaar dat ze schapen houdt, zijn de dieren nog nooit ziek geweest. Ontwormen doet ze niet. De hobbyboerin zorgt ervoor dat haar kudde telkens in een schone weide kan grazen. De dieren wisselen de twee percelen dus af. Het doel is om een lage

wormdruk te creëren. Om te checken of de dieren toch geen worminfectie onder de leden hebben, laat Betty wel altijd aan het einde van de zomer een mestonderzoek doen.

Om worminfecties te beperken, heeft ze een nuttige tip: “Leg met oude, goedkope tegels een straatje rond de stal of het schuurtje van de schapen. De meeste mest van onze beesten komt terecht op dit stoepje. We ruimen het constant op en zo blijft het weiland mooi schoon. Een bijkomend voordeel is dat de schapen hun klauwtjes op de tegels mooi kort houden. Bekappen doe ik nooit.” Ook wat betreft voeding zijn de Shetlandschapen niet veeleisend. Naast het weidegras krijgen ze dagelijks allemaal een handje brok. Het ras is gevoelig voor kopergebrek, en daar is het krachtvoer op aangepast.

“Maar bovenal krijgen ze wat brok omdat ik ze mak wil houden.” Betty verdwijnt in één van haar schuurtjes en komt tevoorschijn met een gele maatschep vol brok. Binnen mum van tijd staan de schapen om haar heen. Ze laat ze uit haar handpalm eten en praat op een vriendelijke toon tegen haar dieren. Op de vraag of ze ook een lievelingsdier heeft antwoordt ze: “Ja, dat is deze hier: Sprientje.”

Het schaap is fijn gebouwd en heeft een sierlijke uitstraling. “Prachtig toch? Ze heeft een gulmoget tekening. En ze is zo vrouwelijk en elegant. Ze heeft zelfs een beetje een Arabisch en edel koppie. En moet je haar gele ogen zien. Het past ook bij haar musketkleur. Die kleur had ze nog niet bij haar geboorte. Bij dit ras veranderen schapen na de geboorte altijd van kleur. Daarom worden ze ook wel toverballen genoemd.”

Dan schaterlachend: “De Shetland is zo’n lief, klein en slim schaapje. Eigenlijk onbegrijpelijk dat niet meer mensen ze houden.”

tekst en foto's Mariska Bloemberg – Van der Hulst

Shetlandschapen

Het ras is afkomstig van de Shetland eilanden. Er wordt gesuggereerd dat de Vikingen hun schapen destijds meenamen naar de Shetland eilanden. De primitieve schapen van het Soay type, die op de eilanden leefden, zouden hiermee gekruist kunnen zijn. Door de geïsoleerde ligging van de eilanden bleven de specifieke raseigenschappen bewaard.

Shetlandschapen zijn primitief, hard, alert en intelligent. Het zijn levendige en sociale dieren. Het ras is bekend om haar zachte wol.

De oaien hebben zeer goede moedereigenschappen. De meeste rammen zijn gehoornd, oaien zijn doorgaans hoornloos.

De dieren zijn klein en kleurrijk (11 hoofdkleuren en 32 aftekeningen). De kleuren strekken zich uit van zwart tot donkergrijs (shaela), blauw-grijs (emsket), grijs, lichtgrijs, wit, licht bruin-grijs (musket), fawn (reebruin), gelig bruin (mioget), roodbruin (moorit) tot donkerbruin.

Bronnen: www.shetlandshepherd.nl en www.shetlandsheep.nl